

KÖZÖS CSELEKVÉS – KÖLCSÖNÖS KÖTELESSÉG

Az *igazi szabadság* nem az elkötelezettség teljes hiányát jelenti, hanem azt, hogy képesek vagyunk önállóan dönteni és elkötelezni magunkat amellelt, ami az egyénnek és a közösségnek a legjobb.

Utam során sokszor feltettem magamnak a kérdést, mit is keresek, mi visz minket előre napról napra. (Jelenlegi szerepemből és feladatomból adódóan még inkább erősödik bennem ennek a kérdésnek a megválaszolása.) Mi az az erő, amely érzésem és hitem szerint *természetszerűen, eleve elrendelten ott van minden ember legbelső énjében*. Hol gyökerezik az az értelmi és érzelmi viszony, amely az egyén számára alapvetően megadja a *cselekvésbe vetett bizalmat*. Miből táplálkozik az a *belülről jövő személyes erőforrás*, amely *egyedekben együtt jár az empátiával, a lényeglátással, a probléma felismerésével; s érzékennyé tesz a mások igényei és elvárásai iránt, figyelmet és megértést tanúsít a legkülönbélebb helyzetekben*. És miért van az, hogy ez az erő egyes embereket/közösségeket csak ideig-óráig mozgat, más közösségekben felszínre sem tör; s vannak azok a kiváltságosok, akiknél szinte állandó jellellegel fáradhatatlanul jelen van.

Kropotkin ázsiai kutatóútjai során az állatvilágból szerzett tapasztalatait általánosítva (az akkor divatos darwinizmussal szemben, mely a „létért való küzdelem” mindenekfelettségét hirdette) a kooperáció fontosságát hangsúlyozta: „az állati élet jeleneteiben, amelyek előttem játszódtak le, mindenütt azt láttam, hogy *a kölcsönös segítség és kölcsönös támogatás oly nagymértékben szerepel, hogy ebben kezdtem sejteni az élet- és fajfenntartás, valamint a továbbfejlődés legfontosabb tényezőjét*” (Kropotkin 1908).

Mindezt az emberi társadalom kialakulásának a magyarázatára is felhasználta: *a „kölcsönös segítség” nemcsak az erkölcsi ösztönöknek emberelőtti eredetét bizonyítja, hanem abból a szempontból esik vizsgálat alá, mint természettörvény és a fejlődés tényezője*. Az emberi társadalom alapja nem a rokonszenv, hanem *az emberi szolidaritás öntudata*.